

Молдова: боротьба за побудову післявиборчої коаліції

Денис Ченуша ¹

9 березня 2019 року Конституційний суд Молдови затвердив мандати 101 депутата, обраного до Парламенту. Після цього, вся увага зосередилася на формуванні життєздатної коаліції. Демократична партія першою поринула у переговори про майбутню правлячу коаліцію. Під керівництвом олігарха із сумнівною репутацією Володимира

Плахотнюка партія прагне побудувати спільну платформу з Блоком ACUM (Зараз), який презентує себе як справді демократична партія. Але останній відкидає будь-який вид співпраці з демократами — своїм політичним ворогом. Тим часом соціалісти, з 35 депутатами і найбільшою кількістю місць в Парламенті, утрималися від прямих переговорів з демократами про коаліційну угоду, але тепер замість цього запросили ACUM до переговорів.

¹ Дослідник і докторант Гіссенського університету імені Юстуса Лібіха (Німеччина), афілійований експерт Експерт-Груп (Expert-Grup, Молдова)

В основі розбіжностей між демократами, АСУМ і соціалістами лежать їхні сильні і слабкі сторони, а також політичні розрахунки. Монополізувавши владу після 2015 року, демократам видається дивною ідея коаліції рівних партнерів. Вони також ніколи не будуть підтримувати реальну деполітизацію правоохоронних органів, що може призвести до закінчення їхнього правління методом «захоплення держави». Як новачок, АСУМ, природно, отримує більше довіри, ніж інші гравці. Проте передБлоком постає дилема: або стояти на своїх принципах і відступати в опозицію, або знайти спосіб приєднатися до управління. Соціалісти, зі свого боку, прагнутимуть якомога швидше отримати владу, щоб протидіяти подальшому ослабленню чинного президента напередодні президентських виборів 2020 року.

Враховуючи результати виборів², можна сформулювати **три сценарії**:

1. Болісна коаліція між демократами і соціалістами. Політичний інстинкт виживання може змусити демократів піти на поступки соціалістам і створити двоглаву коаліцію. Ймовірність такого сценарію вища, ніж ймовірність того, що соціалісти об'єднаються з АСУМ, або що останній може бути союзником з олігархом Володимиром Плахотнюком. Демократи і соціалісти мають схожість у стилі управління. Вони також досягли важливих угод у минулому, наприклад, погодившись запровадити змішану систему голосування. Демократи демонстрували ознаки авторитарності, тоді як соціалісти гарно відгукуються про модель управління Володимира Путіна. Якщо буде коаліція між демократами і соціалістом, то їм доведеться врахувати майбутні чергові місцеві вибори, заплановані на літо. Головними завданням соціалістів буде заспокоїти як їхніх виборців, так і Москву. Демократи неминуче повинні погодитися на перерозподіл ключових позицій в уряді та маргіналізувати партію Шор, яку соціалісти вважають небезпечною.

2. Продовження правління чинного складу уряду, що дозволить взяти більше часу для створення більшості. Заявляючи про відкритість до союзу з АСУМ або соціалістами, демократи попросили Конституційний суд³ затвердити можливість продовження правління чинного уряду, якщо в новообраному Парламенті не буде сформовано більшість. Такий розвиток подій —це план "Б" для демократів. Він дозволить уникнути дострокових виборів і отримати більше часу на пошук окремих депутатів у таборах АСУМ та соціалістів, які готові допомогти створити функціональну коаліцію. Демократи прагнуть

² Див. колонку Деніса Ченуши ["Молдовські вибори: досі між "захопленням держави" та російським впливом"](#) (англ.)

³ Звернення Серджіу Сібру, Депутата Демократичної партії Молдови до Конституційного Суду №8 за 28 лютого 2019 року

підвищити свою легітимність на батьківщині і в очах західних партнерів, щоб ті бачили як демократи створюють найчеснішу коаліцію з можливих.

3. Дострокові вибори з такими ж або гіршими результатами. Якщо країна рухається до «сценарію без коаліції», то дострокові вибори стануть неминучими. І демократи, і соціалісти стверджують, що вони спокійно ставляться до ідеї нових виборів, що не можна сказати про яБлок "ACUM". Але закликати до нових виборів можуть викликати ще більшу втому серед виборців, і, як наслідок, —явку, нижче 49%. Більше того, результат може не змінити сьогоднішній післявиборчий баланс сил і сприяти найсильнішим — демократам і соціалістам, а не ACUM.

Молдовська політика настільки фрагментарна, що однопартійний уряд зараз неможливий. Отже, управління в коаліції є тим, що сторони повинні прийняти. Інакше країна зіткнеться з ще однією політичною кризою, шкідливою для всіх. Питання полягає в тому, чи зможуть Демократична партія і Соціалісти знайти "золоту середину" для можливого спільного управління, або чи потисне зненацька Блок ACUM руку пропутінським соціалістам?

Ця публікація підготовлена в рамках проекту 3DCFTAs, що здійснюється Центром європейських політичних досліджень (CEPS) за фінансової підтримки Швеції.

Думки, висновки чи рекомендації належать авторам/авторкам та упорядникам/упорядницям цього видання і не обов'язково відображають погляди Уряду Швеції. Відповідальність за вміст публікації несуть виключно автори/авторки та упорядники/упорядниці видання .